

En normal fødsel

De første tegn på graviditet optræder ca. 3 uger efter parringen: Hunkatten får røde dievorter og større ædelyst. De røde dievorter er klart tydelige hos en førstegangsfødende kat, men kan være noget sværere at se på katte, som har født før og snyde slemt, hvis det er en kat, der for nylig har ammet. Under gravitetsperioden, der normalt varer ca. 65 dage vokser fosteret til ca. 100 g. og moderkatten tager i denne periode 1-1½ kg. på, alt efter hvor mange killinger der er. Ved 1-2 killinger kan det somme tider være svært overhovedet at konstatere en tilvækst. Killingerne vokser først kraftigt de sidste 2-3 uger, og det er også først på dette tidspunkt, at man mærker liv. En stor del af vægtforøgelsen skyldes moderkager, hinder og fostervand.

Der skal ikke tages særlige hensyn til katten i graviditetsperioden, den skal helst leve, som den plejer. De fleste katte er i pragtfuld kondition med flot pels og god appetit. Man skal holde sig fra medicin i denne periode, antibiotika, steroider, og især lamrylpræparater (mod ringorm), ligesom man skal undgå levende vacciner (dræbt vaccine skader ikke).

Hen imod fødselstidspunktet skal man sikre sig, at afføringen er i orden, forstoppelse ses af og til ved for ensidig indtagelse af tørfoder. Lidt fisk i olie kan hjælpe. Man har hørt, at killinger er gået tabt på grund af forstoppelse. Har hunkatten diarre, må dette også kureres inden fødslen, Det kan måske afhjælpes ved hjælp af klidpræparater – ellers må man spørge dyrlægen.

Som før nævnt er 65 dage gennemsnittet for graviditet, men hunkatten kan godt føde allerede efter 61 dage, selv om risikoen så er større pga. den mindre fødselsvægt. På den anden side kan hun også gå over tiden, det ses ofte ved små kuld, her ses helt op til 70 dage. Efter 61 dage skal man helst holde lidt øje med katten og forberede fødestedet, det er sjældent, man er enige om stedet, men man må prøve at komme overens.

Fødekassen kan enten være en trækasse eller flamingokasse af passende størrelse, som man lægger et underlag i fx en skumgummihynde med betræk, det bedste er lærred aldrig frottehåndklæde, da killingerne klør kan sidde fast heri, så de ikke kan

flytte sig, og moderen kan ligge dem ihjel.

For at bestemme fødselstidspunktet nærmere, kan man tage kattens temperatur de sidste dage før fødslen, hvis man ellers vil udsætte sin kat for det! Når temperaturen falder 1 grad fra den normale temperatur 38,6, skulle det være tegn på, at fødslen begynder inden for de næste 18 timer. Mælkeproduktionen starter også inden fødslen, nogle opdrættere fjerner det voksagtige lag på dievorterne, det må dog frarådes pga. infektionsfare. Sunde og levedygtige killinger formår også selv at sutte det af.

Når veerne begynder, vil kattens vejrtrækning forandre sig, og somme tider vil man ligefrem se nogle ryster brede sig ned af siderne på katten. Når presseveerne begynder, er der en tydelig forskel, katten stemmer i med bagbenene, og ofte sætter den sig og presser, som om den skulle have afføring.

Sørg nu for at have alle ting ved hånden: klude til aftørring af killingerne hvis hunkatten ikke gør det, køkkenrulle til at tage de moderkager væk

Tilfreds kattermor med nyfødte killinger

med, som moderen ikke orker at æde, vægt og blok til at skrive fødselsvægten ned på, i starten er vægten det eneste, hvor man kan følge med i om killingen får nok mad. En anden ting er rumtemperaturen den skal være passende ikke under 21 grader, og at katten bliver i fødekassen, hun bliver ofte desperat og hopper ud, det er også vigtigt at killingerne holdes varme af moderen og hinanden, der findes små varmepuder på markedet hvis det bliver et problem.

Når fødslen begynder, må man have tålmodighed, selv om jeg ved, det kan være svært. Man kan ikke angive nogen nøjagtige tidspunkter for veernes længde. Hvis hun presser og presser og bliver svagere efterhånd-

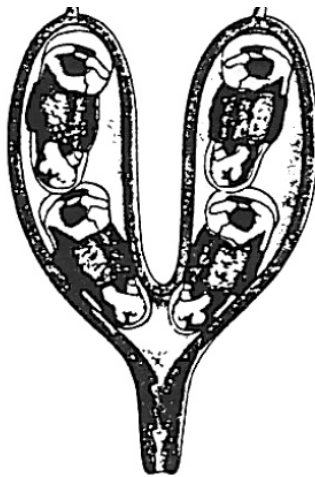
den, kan det blive nødvendigt med dyrlægehjælp, en vestimulerende indsprøjtning eller evt. kejsersnit, men i de allerfleste tilfælde kan katten klare det selv, og man bør gribe så lidt ind som muligt. Vær opmærksom på at alle efterbyrder kommer ud – men af og til er der tvillinger med samme efterbyrd altså enæggede tvillinger. Hvis hinden stadig er intakt, vil moderen hurtigt fjerne den lige efter fødslen ved at slikke killingen kraftigt i hovedet, og yderligere slikning vil stimulere åndedrættet. Hun vil derefter gå i gang med at ordne navlestrengen ved at tygge på den, så blodtilførslen standser og derefter bide den over. Hvis moderen af en eller anden grund ikke ænser det, må man tage over. Navlestrengen nulres

med fingrene ca. 3 - 4 cm. fra maven for at standse blodtilførslen, og med neglene rives navlestrengen meget forsigtigt over, du må ikke trække i den, det kan fremkalde navlebrok. Derefter gnubber man killingen tør i et rent stykke stof.

Nu fødes efterbyrden i reglen, og det er godt, hvis hun kan æde den, efterbyrden stimulerer mælketilgangen, men ikke alle katte gør det, og så må man fjerne de sidste. Hunkatten vil fortsætte med at slikke killingerne til den næste fødes. Ofte begynder killingerne at die, før den næste killing er født.

Hvornår er fødslen så slut? Et fingerpeg på det kan være, når hunkatten lægger sig roligt med sine killinger, men det kan også være en pause. Man kan forsøge at mærke efter på katten, om det føles som om, der er flere, ellers er det bare at blive ved med at holde øje med hende. Det er ikke ualmindeligt, at der tages en pause, og der kommer dryssende en mere helt op til et døgn senere.

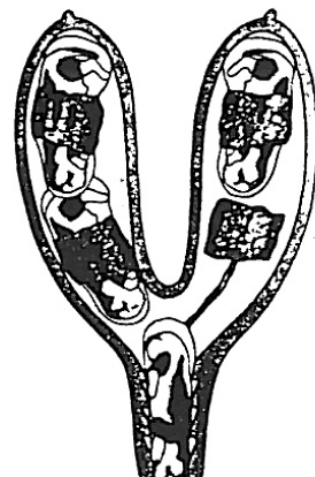
Ruth Brynum
www.mayakatte.dk

De færdige fostre ligger i deres hinder i de to livmoder horn, læg mærke til moderkagerne, der ligger som mavebælter uden om fostrene.

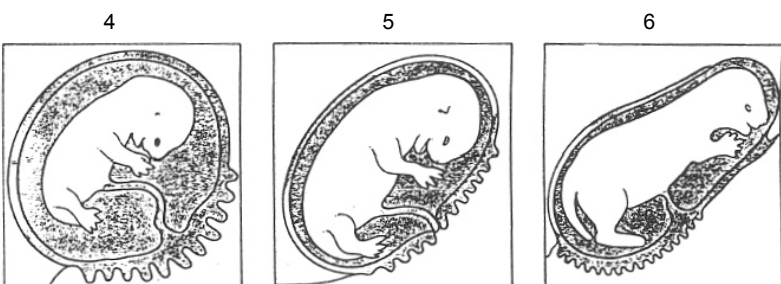
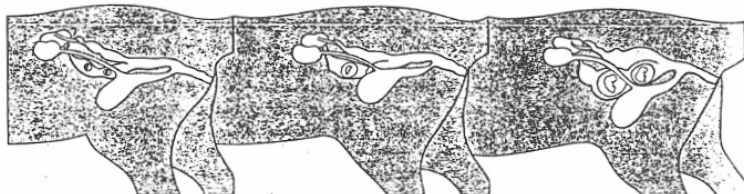
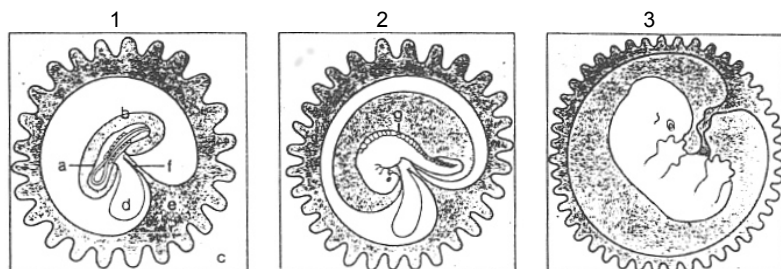
I fødselsens første stadium får sammentrækningerne i livmoderen det første foster til at bevæge sig hen mod livmodermunden, der udvider sig.

Flere veer vil hjælpe fosteret ned i fødekanalen (vagina). Læg mærke til, at fosteret nu er smuttet ud af moderkagen. Den yderste fosterhinde vil nu i reglen briste og udgør efterbyrden sammen med moderkagen. Den inderste hinde brister sandsynligvis også, men omslutter ofte den nyfødte killing. På tegningen ses hinden som en boble i fødselsåbningen.

Fosterudvikling

- 1**
Foster 16 dage efter befrugtningen
a: foster b: fosterhinde c: livmodervæg
d: blommesæk (der giver næring, indtil moderkagen og navlestrengen er tilstrækkelig udviklet)
e: placenta (moderkagen) f: navlestrengen
- 2**
Efter 18 dage svinder blommesækken, og ryggraden (g) udvikles
- 3**
Efter 22 dage fungerer navlestrengen og moderkagen, og lemmerne, hoved og øjne dannes

- 4**
Fire uger efter befrugtningen har man en mini-killing på ca. 2½ cm. med alle organer udviklet.
- 5**
Nu gror fosteret hurtigt, her 5–6 uger og nu 6 cm. Langt
- 6**
lige før fødslen, længden er nu fordoblet i forhold til billede 5.